

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
Факультет управління, економіки та права
Кафедра обліку та оподаткування
(назва кафедри)

СИЛАБУС

СУДОВО-ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА
(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів освітнього ступеня бакалавр

ЛЬВІВ 2023

Назва дисципліни: «Судово-економічна експертиза»

(назва навчальної дисциплін)

Розробник: Андрушко Р.П., к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Шифри та назви галузей знань, спеціальностей здобувачів освітнього ступеня бакалавр:

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 4

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіку навчального процесу.

Мова викладання – українська.

Викладач дисципліни: Андрушко Руслана Петрівна, к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування ЛНУП, роб. тел.+38 (032) 224-29-30, (мобільний) +38 067-7790784.

Контактна інформація: вул. Володимира Великого 1, м. Дубляни, Жовківський район, Львівська область, 80381, каб. 430 головного корпусу; e-mail: andrp1992@ukr.net, lnau-oblik@ukr.net.

Схвалено на засіданні кафедри обліку та оподаткування.

Протокол від 1 вересня 2020 року № 1.

Завідувач кафедри обліку та оподаткування

_____ Гнатишин Л. Б.

Анотація курсу

Перехід України до ринкових відносин, зміна форм власності та реформування судово-правової системи держави зумовлюють зростаючу потребу юридичних та фізичних осіб у кваліфікованій юридичній допомозі.

Згідно з чинним законодавством України всі господарські операції мають відображатися в бухгалтерському обліку, через що основним джерелом інформації під час розслідування економічних злочинів і вирішення господарських суперечок у суді є дані первинних облікових документів, записи в реєстрах бухгалтерського обліку, а також складена на підставі цих даних звітність підприємств. Об'єктивну оцінку доказів, які є в бухгалтерських документах та звітності підприємств забезпечує судова експертиза.

У суб'єктів господарювання, що займаються підприємницькою діяльністю, зокрема, малого і середнього бізнесу можуть виникати колізії юридичного характеру. Для кваліфікованого вирішення таких проблем необхідна не тільки правова освіта, а й спеціальні знання фінансового, управлінського, податкового обліку, аудиту, фінансів та, зокрема, з такої важливої інституції, як судово-економічна експертиза.

Мета і завдання вивчення дисципліни

Оволодіння прийомами і способами систематизації, узагальнення, оформлення та реалізації результатів експертизи є невід'ємним елементом підготовки висококваліфікованих спеціалістів у різних галузях економіки України.

Метою вивчення дисципліни «Судово-економічна експертиза» оволодіння необхідними теоретичними знаннями та практичними навиками експерта-бухгалтера щодо доведення протиправних дій осіб, які проходять у кримінальній чи цивільній справі.

В процесі вивчення вирішуються наступні завдання:

- засвоєння теоретичних основ контролю та економічної експертизи з погляду на розвиток сучасної науки та практики;
- освоєння методики проведення експертизи за фінансово-господарською діяльністю підприємств в статистиці після завершення господарських процесів, зокрема, окремих видів активів, зобов'язань і доходів; за достовірністю даних бухгалтерського обліку та звітності; попередження фактів безгосподарності, зловживань, крадіжок та виявлення відповідності нормативам і положенням; виявлення та визначення суми збитку, завданого порушеннями і мобілізація резервів росту та підвищення ефективності виробництва, зниження витрат і підвищення рентабельності підприємств АПК.

Формат курсу – проведення лекцій і практичних занять та консультації для кращого розуміння тем, виконання СРС, проведення наукових досліджень та опублікування їх результатів (написання статей, тез конференцій, доповідей круглих столів і семінарів).

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як виконання індивідуального завдання та дискусія. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – практичних заняттях, тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

Допускається проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма скороч. прогр.
1. Судові експертизи і експертні дослідження та їх роль у правоохоронній діяльності	4	2
2. Предмет, об'єкти і методи судово-економічної експертизи	4	2
3. Організація судової експертизи і експертних досліджень в Україні	4	2
4. Організаційно-методичне забезпечення судово-економічної експертизи	4	2
5. Методика експертного дослідження документів бухгалтерського та податкового обліку	4	2
6. Методика дослідження судово-економічною експертизою основних фінансово-господарських операцій	4	2
7. Завершальна стадія судово-економічної експертизи	4	2
Разом:	28	16

Завдання, що винесені на самостійне вивчення дисципліни

№ п/п	«Судово-економічна експертиза»
	Судові експертизи і експертні дослідження та їх роль у правоохоронній діяльності Визначення суті судових експертиз та їх класифікація за організаційними та процесуальними ознаками та видами. Встановлення спільних та відмінних рис між судово-бухгалтерською експертизою, аудитом та ревізією фінансово-господарської діяльності.
2.	Предмет, об'єкти і методи судово-економічної експертизи. Визначення предмета експертизи в широкому і вузькому розумінні та її об'єктів. Використання на конкретних прикладах загальнонаукових та конкретно власних (емпіричних) методичних прийомів судово-бухгалтерської експертизи. Поняття стандарту СБЕ та його основні елементи: об'єкти експертизи, джерела інформації, методичні прийоми експертного дослідження, методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів експертизи.
3.	Організація судової експертизи і експертних досліджень в Україні. Визначення суб'єктів судово-експертної діяльності в Україні. Встановлення порядку атестації судових експертів, в тому числі експертів-бухгалтерів.
4.	Організаційно-методичне забезпечення судово-економічної експертизи. Особливості планування процесу проведення судово-бухгалтерської експертизи. Складання плану-графіка проведення експертизи.
5.	Методика експертного дослідження документів бухгалтерського та податкового обліку. Документація та її значення в експертних дослідженнях. Класифікація бухгалтерських та податкових документів. Комп'ютеризація судово-економічної експертизи як основний напрям її розвитку.
6.	Методика дослідження судово-економічною експертизою основних фінансово-господарських операцій. Визначення об'єктів та інформаційного забезпечення експертного дослідження грошових та розрахункових операцій. Встановлення порядку проведення експертного дослідження операцій з МШП. Особливості проведення експертного дослідження операцій з ТМЦ. Визначення інформаційного забезпечення та послідовності проведення судово-бухгалтерської експертизи операцій із розрахунків з персоналом. Встановлення послідовності проведення судово-бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних реалізацією продукції (робіт, послуг).
7.	Завершальна стадія судово-економічної експертизи. Вивчення змісту і структури висновку експерта-бухгалтера. Особливості складання типового висновку за результатами судово-економічної експертизи. Визначення послідовності оцінювання висновку експерта-бухгалтера.

Методи навчання

1. Словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда, лекція.)

2. Наочні методи

– ілюстрація (таблиці, малюнки тощо);

– демонстрація PowerPoint слайдів.

3. Практичні методи: практичні роботи, написання наукових рефератів чи робіт, доповідей на конференції, презентацій наукових статей на засіданнях наукового студентського гуртка.

Методи контролю:

1. **Усне опитування (фронтальне, індивідуальне** детальний аналіз відповідей студентів)
2. **Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка** рішення завдань, складання тез, виконання схем, підготовка різних відповідей, рефератів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо),
3. **Практична перевірка** (розробка документації, виконання практичної роботи, аналіз виробничої інформації, рішення професійних завдань, ділові ігри і т. д.)
4. **Стандартизований контроль** (тести).

Види контролю: Поточний контроль, проміжна та семестрова атестація

Методичне забезпечення

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до практичних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань, дипломних робіт.

Рекомендована література

Базова

1. Волкова А.І. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посібник / А.І. Волкова. К.: Центр учбової літератури, 2009. 84 с.
2. Гуцаленко Л.В. Судово-бухгалтерська експертиза. Навчальний посібник / Л. В. Гуцаленко та ін. К.: Центр учбової літератури, 2011. 352 с.
3. Костирко І.Г. Судово-бухгалтерська експертиза: Навч. посібник. Львів: НВФ «Українські технології», 2008. 108 с.
4. Рудницький В.С. Судово-бухгалтерська експертиза економічних правопорушень (Опорний конспект): Навчальний посібник. К.: ВД «Професіонал», 2004. 304 с.

Допоміжна

5. Базась М.Ф. Теоретико-методологічні засади судово-бухгалтерської експертизи: Навч. посібник. К.: МАУП, 2007. 488 с.
6. Живко З.Б. Судова бухгалтерія: Навчально-методичний посібник. К.: Атіка, 2007. 344 с.
7. Закон України “Про судову експертизу”, затверджений постановою ВРУ від 25.02.1994р. № 4038 -XII.(зі змінами і доповненнями).
8. Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень {З змінами}.
9. Камлик М. І. Судова бухгалтерія: підруч. К., 2007. 552 с.
10. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI (Бібліотека офіційних видань).

11. Мумінова-Савіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза: Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2003. 202 с.
12. Перезовова І. Судово-бухгалтерська експертиза як спосіб доказу обставин під час вирішення справ із господарських спорів. *Право України*. 2010. № 2. С. 37-45.
13. Усач Б.Ф. Аудит і судово-бухгалтерська експертиза. Львів: "Каменярь", 2008. 135 с.
14. Хомин П.Я. Організація судово-бухгалтерської експертизи в сільському господарстві. Тернопіль, Астон, 1999. 78 с.
15. Шарманська В.М. Судова бухгалтерія: навч. посібник. [В.М. Шарманська, С.О. Шарманська, І.В. Головка]. К.: Центр учбової літератури, 2008. 450 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси - книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

Бібліотека Національного університету "Львівська політехніка" - 79013, Львів, вул. С. Бандери, 74;

Бібліотека Інституту аграрної економіки НАН України - 01127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10;

Бібліотека Інституту регіональних досліджень НАН України - 70026, Львів, вул. Козельницька, 4;

Бібліотека Національного університету біоресурсів і природокористування України - 01127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15;

Львівська наукова бібліотека імені В. Стефаника НАН України – м. Львів, вул. В. Стефаника,

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – м. Київ, пр. 50-річчя Жовтня, 4.

2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет з переліком сайтів:

<http://www.rada.gov.ua> (сайт Верховної ради України).

<http://www.sau-apu.org.ua> (сайт Аудиторської палати України та Спілки аудиторів України).

<http://www.standart-audita.com/>

<http://www.ua/school/ukr/2003/29/index.html>

<http://www.vobu.com.ua/ua/catalog>

<http://www.visnuk.com.ua/?./jornal>

<http://www.history.org.ua/problems10/9.pdf>

http://www2.ifc.org/ukraine/ucd/materials_u.htm

<http://www.vesna.org.ua/txt/sxid/econ>

<http://www.library.if.ua>

<http://www.ukurier.gov.ua/> (Газета «Урядовий кур'єр»)

<http://pidruchniki.com.ua/> (Електронна бібліотека)

<http://www.studentbooks.com.ua> (Електронна бібліотека)